

Proefdraaien 2021 en vaktechnische update verplicht rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

7 december 2021

Welkom en programma 7 december

- Opening door Bart Jonker (voorzitter Platform niet-OOB)
- Proefdraaien 2021 met de veranderingen in de controleverklaring
- Wat betekent dit voor uw kantoor?
 - Continuïteit door Ronald van Dijk
 - Fraude door Annemieke Stokvis
- Ondersteuning van uw kantoor door Melissa Klaver-Drost en Marianne van Kimmenade
- Reacties op consultaties op hoofdlijnen door Anton Dieleman

Verplicht rapporteren over fraude en continuïteit

- Maart – augustus 2021: Pilot over rapporteren over fraude en continuïteit
 - ❑ Deze pilot is geëvalueerd
- Juli 2021: Aankondiging verplichting van rapporteren
 - ❑ Brief NBA-bestuur aan de niet-OOB-kantoren
- September/oktober 2021: Consultatie
 - ❑ Aanpassing COS 700
- Vanaf 1 januari 2022
 - ❑ Proefrapporteren over verslagjaar 2021 + ondersteuning

Doel van dit webinar

- Terugkoppeling op consultatie
- Terugkoppeling vanuit de pilots
- Proefdraaien 2021 en wat gaat veranderen in de controleverklaring?
- Wat betekent dat voor uw kantoor?
- Ondersteuning

Proefdraaien 2021 met de veranderingen in de controleverklaring

- Link: [brochure verplicht rapporteren](#) uitgebracht in oktober 2021
- Wat gaat er veranderen in de controleverklaring?

VERPLICHTE RAPPORTAGE
OVER FRAUDE EN
CONTINUÏTEIT IN DE
CONTROLEVERKLARING
BIJ DE JAARREKENING

Wat betekent dit voor u als klant

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

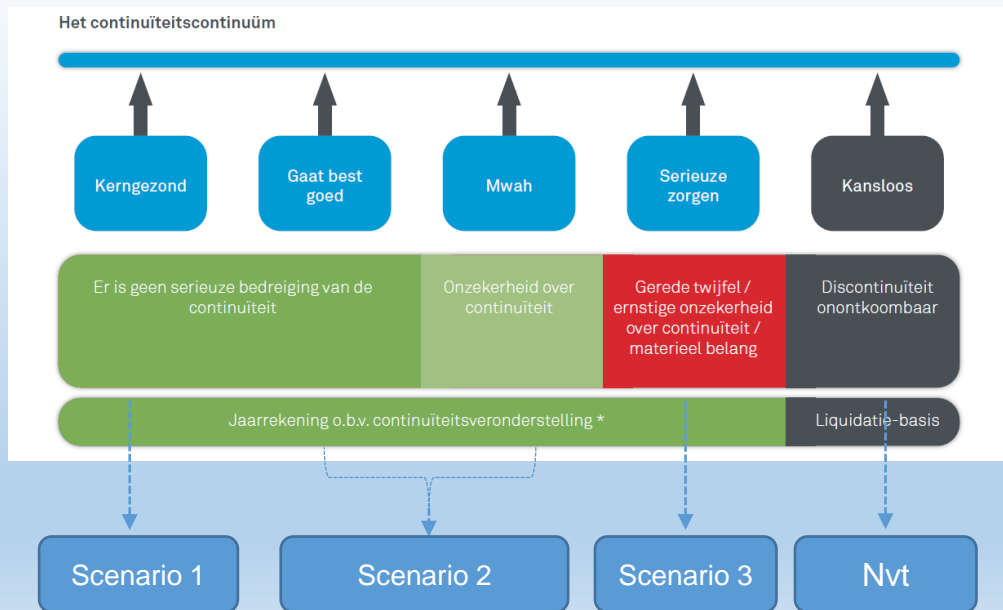
The image shows the cover of a brochure. The background is a blue-toned photograph of a person's hands holding a pen over a document. Overlaid on this are various digital graphics, including a line graph with an upward trend, a bar chart, and a network of nodes connected by lines. The text is in white, sans-serif font, centered on the page.

Wat gaat veranderen in de controleverklaring – o.b.v. de consultatie

- Twee nieuwe paragrafen: klant specifiek over continuïteit en fraude
- Inhoud paragraaf =>
 - Welke risico's,
 - Welke werkzaamheden; en
 - Relevante uitkomsten / observaties (optioneel)
- Template: voorkeur structuur paragrafen in de verklaring
- Geen boilerplate teksten in paragrafen continuïteit en fraude
- Voorgeschreven (boilerplate) teksten die gaan over verantwoordelijkheden van de accountant kunnen worden opgenomen in een bijlage – voorkeur is verwijzen naar NBA website

Stappenplan continuïteit

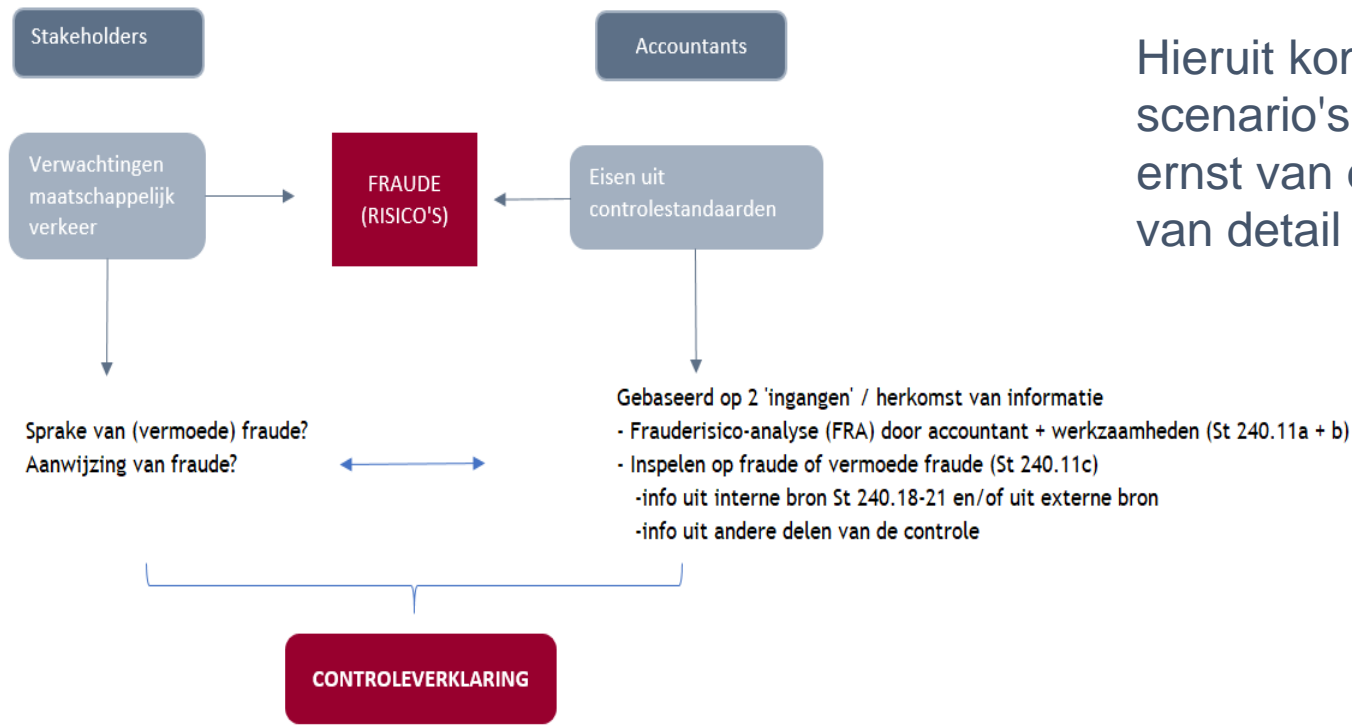
Er bestaan verschillende scenario's, met elk hun eigen voorbeeldtekst

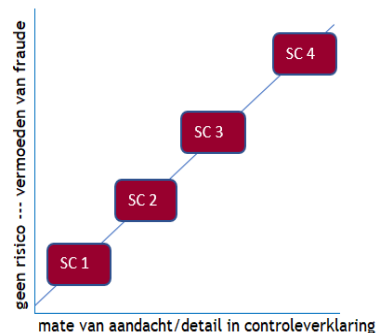
Scenario's continuïteit

Scenario	Mate van detail	Rapportering	Impact controleverklaring
Scenario 1: niets aan de hand	<ul style="list-style-type: none"> - Beschrijving meest relevante uitgevoerde risico-inschattingswerkzaamheden en verdere controlewerkzaamheden - Verwijzing naar eventuele toelichting inde jaarrekening 	Rapportering werkzaamheden	Goedkeurende controleverklaring
Scenario 2: mogelijke gebeurtenissen die leiden tot gerede twijfel, geen onzekerheid van materieel belang	<ul style="list-style-type: none"> - Aspecten van het inspelen op continuïteitsrisico's of de aanpak van de accountant die het meest relevant waren voor het ingeschatte risico op een afwijking van materieel belang; - Een kort overzicht van de uitgevoerde werkzaamheden. - Verwijzing naar toelichting in de jaarrekening 	Rapportering over werkzaamheden en mogelijk ook over bevindingen	Goedkeurende controleverklaring
Scenario 3: Serieuze zorgen: gebeurtenissen die leiden tot gerede twijfel; onzekerheid van materieel belang	<ul style="list-style-type: none"> - Continuïteitsrisico's - duiding materieel belang - Beschrijving passende controlewerkzaamheden werkzaamheden ter vaststellen dat het voor de entiteit niet onmogelijk is dat de continuïteit gehandhaafd wordt - Verplichte Standaard 570 sectie 	Rapportering over werkzaamheden en mogelijk ook over bevindingen	Impact op het oordeel – wel / niet goedkeurende strekking controleverklaring Verplichte Standaard 570 sectie

Stappenplan fraude

Hieruit komen 4 opvolgende scenario's, oplopend qua ernst van de situatie en mate van detail in de verklaring

Scenario's fraude - 1

Scenario's	Mate van detail – strekking controleverklaring	Rapportering
<p>Scenario 1</p> <p>Herkomst controleinformatie - vanuit frauderisico's</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Beschrijving veronderstelde risico's : <ul style="list-style-type: none"> o management beïnvloeding o wel/niet weerleggen van risico opbrengstverantwoording - Beschrijving passende controlewerkzaamheden - Goedkeurende controleverklaring 	<p>Frauderisico's Controlewerkzaamheden Verwijzing naar bestuursverslag (zeer gewenst)</p>
<p>Scenario 2 = aanvullend op 1</p> <p>Herkomst controleinformatie - vanuit frauderisico's; sprake van andere, significante / specifieke risico's van materieel belang</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking van andere significante / specifieke frauderisico's van materieel belang en passende controlewerkzaamheden voor deze frauderisico's - Sprake van fraude of fout? - Correctie en / of voldoende opvolging? <ul style="list-style-type: none"> o Ja, en geen resterende bevindingen en frauderisico's gemitigeerd => goedkeurende controleverklaring o Nee =>, impact op het oordeel bepalen (niet goedkeurende controleverklaring) / heroverweging klantrelatie c.q. teruggeven van de opdracht 	<p>Frauderisico's Controlewerkzaamheden Optioneel bevindingen Verwijzing naar bestuursverslag (zeer gewenst) of jaarrekening (bij impact op oordeel)</p>

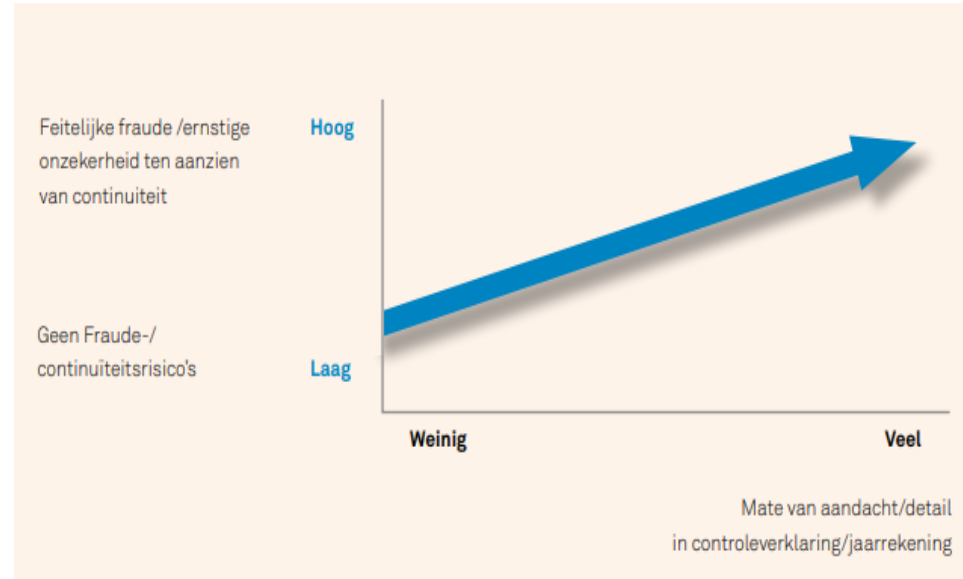
Scenario's fraude - 2

Scenario's	Mate van detail - strekking controleverklaring	Rapportering
<p>Scenario 3 = aanvullend op 2</p> <p>Herkomst controleinformatie</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanuit frauderisico's met resterende bevindingen en niet gemitigeerd en/of - vermoeden / feitelijke fraude 	<ul style="list-style-type: none"> - Resterende bevindingen / vermoeden / feitelijk fraude => uitbreiding controle: - Correctie en/of voldoende opvolging: <ul style="list-style-type: none"> o Ja, en geen resterende bevindingen en frauderisico's gemitigeerd => mogelijke rapportering bevindingen (bij OOB: mogelijk een KAM) → goedkeurende controleverklaring o Nee =>, impact op strekking verklaring bepalen (niet goedkeurende controleverklaring) / overweging klantrelatie bepalen c.q. teruggeven van de opdracht 	<p>Frauderisico's</p> <p>Controlewerkzaamheden</p> <p>Optioneel bevindingen</p> <p>Verwijzing naar bestuursverslag (zeer gewenst) of jaarrekening (bij impact op oordeel)</p>
<p>Scenario 4 = aanvullend op 3</p> <p>Herkomst controleinformatie</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanuit vermoeden / feitelijke fraude 	<ul style="list-style-type: none"> - Na uitbreiding controle: <ul style="list-style-type: none"> o Geen voldoende en geschikte controleinformatie, en/of o Geen adequaat redress door de klant, en/of o Geen correctie in jaarrekening - Impact op strekking verklaring bepalen (niet goedkeurende controleverklaring) / overweging klantrelatie bepalen c.q. teruggeven van de opdracht 	<p>Frauderisico's</p> <p>Controlewerkzaamheden</p> <p>Optioneel bevindingen</p> <p>Verwijzing naar bestuursverslag en jaarrekening</p>

Ondersteuning door de beroepsorganisatie

Update rapportages Q4 2021 en Q1 2022

- November 2021: rapportage terugkoppeling pilot verklaringen 2020 & evaluatie survey
- Januari 2022: publicatie Stappenplan fraude en continuïteit
- Inhoud:
 - Stappenplan continuïteit
 - Stappenplan fraude
 - NBA WG verklaringen - Template controleverklaringen met voorgestelde paragrafen fraude en continuïteit uitgewerkt
 1. Met kernpunten (Long form Audit Report) – voor OOB's
 2. Zonder kernpunten - voor niet OOB's
 - Voorbeeld verklaringen uitgewerkt vanuit de templates

- Uitgangspunt in de stappenplannen en voorbeeldverklaringen*
- De inhoud van de paragrafen continuïteit en fraude hangt af van:
- de ernst van de bevindingen
 - maatschappelijke impact

Ondersteuning door de beroepsorganisatie Vooruitblik Q4 2021 en verder – 2022

- Stakeholder analyse en dialoog over verplicht rapporteren is opgestart:
 - Internationale context – rapportering door opstellers in de jaarrekening / dialoog met de RJ
- Periodieke maand - updates met
 - vaktechnische collega's accountantsorganisaties
 - Service- en supportorganisaties en SRA – samenwerking NBA voorlichting en uitwerking
- Ondersteuning voor de praktijk met proefdraaien 2021:
 - Scope = tenminste iedere wettelijke accountant één controleverklaring
 - Extra aandacht voor rapportering in het bestuursverslag – indien van toepassing – verwijzing in de controleverklaring
 - Voorlichtingscampagne
 - Ondersteuning bij vragen over toepassing in de controleverklaring via de Helpdesk
- Vaktechnisch:
 - Inrichting Expertpanel fraude en continuïteit
 - Publicaties en Toolkit op de website (incl. de stappenplannen & voorbeeldverklaringen), Q&A's ontwikkelen
 - Cursus ontwikkeling, bijvoorbeeld over transparant rapporteren
- NBA Helpt webinar in 2022 – leren uit de praktijk van pilot en proefdraaien – best practices

Globaal overzicht reacties – Algemeen

Algemeen

- 32 reacties
- Wisselend beeld tussen kantoren / Marcel Pheijffer – Eumedion / VNO-NCW – MKB-Nederland

Ketenverantwoordelijkheid

- Bijna alle respondenten wijzen hierop
- Verwachtingskloof of prestatiekloof

Algemene feed back

- Is dit nu de oplossing voor het probleem?
- Evaluatie van het proces

Globaal overzicht reacties – consultatievragen (1)

Reikwijdte (alle controle-opdrachten)

- OOB-kantoren / Eumedion / AFM en KOA / overheid / SRA / VEB: positief
- Andere kantoren / service-organisaties/VNO-NCW – MKB-Nederland: negatief (alleen wettelijk domein)

Toelichten bevindingen / observaties niet verplichten?

- Meeste respondenten: overwegend eens met voorstel
- Eumedion / één OOB-kantoor / Marcel Pheijffer: verplichten (dan toegevoegde waarde)

Globaal overzicht reacties – consultatievragen (2)

Combinatie met oordeelonthouding

- Big-4: Eens met consultatie
- Andere OOB-kantoren: Niet eens – combinatie toestaan
- Andere respondenten: wisselende reacties

NOCLAR uitsluiten

- OOB-kantoren: Vier wel / twee niet eens met consultatievoorstel
- Andere respondenten: wisselende reacties (aandacht voor corruptie)

Toelichting verantwoordelijkheden bestuur / accountant

- OOB-kantoren: verwijzen naar NBA-website / bijlage
- Andere respondenten: wisselende reacties

Voor verantwoordelijkheid
bestuur vraagt dit
aanpassing Standaard 700

Hoe nu verder?

- OOB: Fraude over 2021 / Continuïteit 2022
- Overig Wta: Fraude en continuïteit 2022
- Daarna evaluatie over evt. uitbreiding

- Altijd rapporteren (ook bij geen significante aandacht)
- Bevindingen / uitkomsten / observaties: Niet verplicht toevoegen (belangrijkste overlegpunt met bestuur)
- NOCLAR / Standaard 250: Niet toevoegen

Wat heeft u nodig?

- Kent u de brochure van de NBA over het verplicht rapporteren – helpt deze u bij de communicatie met klanten?
- Heeft u kennisgenomen van de pilot uitkomsten?
- Gaat u meedoen aan het proefdraaien?
- Hoe kan de NBA / SRA e.a. u daarbij ondersteunen?

Voor aanvullende vragen of reacties kunt u ons bereiken:

continuiteit@nba.nl

fraude@nba.nl